

Doi: 10.30520/tjsosci.1346410

Gönderilme Tarihi: 25.08.2023

Kabul Tarihi: 16.09.2023

STRATEJİK GİRİŞİMCİLİK ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE SİSTEMATİK BİR İNCELEME

A SYSTEMATIC REVIEW ON STRATEGIC ENTREPRENEURSHIP RESEARCH

Neşe SALİK ATA¹

Özet

2000li yılların başında girişimcilik ve strateji kavramlarının birleşmesi ile birlikte stratejik girişimcilik kavramı alan yazında yer almaya başlamıştır. Yapılan çalışmada stratejik girişimcilik kavramına ilişkin gerçekleştirilen ulusal çalışmaları sistematik olarak incelenmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda ulusal yazında stratejik girişimcilik ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin bir literatür taraması yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çeşitli ulusal veri tabanlarında yayınlanan lisansüstü çalışmalar, tam metin bildirimler, makaleler incelenmiş ve 12 çalışmaya erişilmiştir. Çalışmalarından 1 tanesi derleme, 2 tanesi tam metin bildiri, 3 tanesi tez ve 6 tanesi araştırma makalesi olduğu tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında literatürde doğrudan stratejik girişimcilik alanında gerçekleştirilen araştırma sayılarının oldukça az olduğu belirlenmiştir. Stratejik girişimciliğin mevcut kapsamını, temel yönlerini ana hatlarıyla belirlemeye çalışılmıştır ve böylece araştırmacılara yol göstermesi açısından alana katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Stratejik Yönetim, Stratejik Girişimcilik

JEL Kodları: L26, M10, M19

Abstract

With the merger of the concepts of entrepreneurship and strategy in the early 2000s, the concept of strategic entrepreneurship began to appear in the literature. The aim of the study was to systematically examine national studies on the concept of strategic entrepreneurship. In this context, a literature review was conducted regarding studies on strategic entrepreneurship in the national literature. For this purpose, postgraduate studies, full-text proceedings and articles published in various national databases were examined and 12 studies were accessed. It was determined that 1 of his studies was a compilation, 2 were full-text papers, 3 were theses and 6 were research articles. Within the scope of the study, it was determined that the number of studies conducted directly in the field of strategic entrepreneurship in the literature is quite low. An attempt has been made to outline the current scope and basic aspects of strategic entrepreneurship, and thus it is expected to contribute to the field in terms of guiding researchers.

Keywords: Entrepreneurship, Strategic Management, Strategic Entrepreneurship

JEL Codes: L26, M10, M19

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi Atatürk Hizmetleri Sağlık MYO, nesosalik@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8977-7881>

GİRİŞ

Girişimcilik faaliyetini stratejik bir bakış açısından tanımlayan stratejik girişimcilik, işletmelerin performanslarını iyileştirerek, pazar payını ve karlılığı artırarak sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmeyi sağlamaktadır. Bu nedenle hem köklü şirketler hem de yeni girişimler, girişimciliği stratejik yönetim ile birleştirmeyi ve stratejik girişimciliği uygulamayı öğrenmelidir (Doğan, 2015: 1291).

Literatür incelendiğinde stratejik girişimcilik kavramı iki farklı şekilde ele alındığı görülmektedir. Bunlardan ilki stratejik yönetim alanında yapılan araştırmalarda sürdürülebilir rekabet avantajı yaratmak için gerekli olan firmaların avantaj arama davranışlarına ve buna bağlı eylemlerine odaklanmaktadır. İkincisi ise girişimcilik alanında yapılan çalışmalarda fırsat teriminin kavramsallaştırılmasının yanı sıra girişimcilik fırsatlarının keşfi, kaynakları ve kullanılması konularına odaklanmaktadır (Schröder vd., 2021: 761).

Bu çalışma ile ulusal yazında yer alan stratejik girişimcilik ile ilgili çalışmaların sistematik incelenmesi ve böylece literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu bağlamında literatür incelenerek teorik bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışmanın araştırmacıları stratejik girişimcilik kavramını araştırmaya teşvik ederek daha fazla araştırma geliştirmek için zemin hazırlaması ve stratejik girişimciliğin kavramsallaştırılmasının anlaşılmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

Stratejik Girişimcilik

Stratejik girişimcilik kavramı 2000'li yılların başında kavramsallaştırılmıştır. Stratejik girişimcilik, girişimcilik ve stratejik yönetimin kesiştiği noktada girişimci bakış açısına göre fırsat arama ve stratejik bakış açısına göre avantaj arama davranışlarının sentezini ifade etmektedir. Stratejik girişimcilik, firmaların zenginlik yaratmak için fırsat ve avantaj arayan davranışlara eşzamanlı katılımını dikkate almak için strateji ve girişimcilik alanlarını bütünleştirmektedir (İreland vd., 2003: 963). Diğer bir ifade ile stratejik girişimcilik, üstün firma performansı elde etmek ve zenginlik yaratmak için rekabet avantajlarını takip etmeye yönelik stratejik mantığını, yeni fırsatları aramaya ve yakalamaya yönelik girişimci mantığıyla birleştirmektedir (Schröder vd., 2021: 753).

Girişimcilik olmadan stratejinin mantığı, bir yapılar ve kısıtlamalar mantığıdır ve stratejisiz girişimcilik mantığı bir eylem ve değişim mantığıdır. Biri olmadan diğeri tamamlanmış sayılmaz. Strateji olmadan girişimcilik kördür ve girişimcilik olmadan strateji felç olmaktadır. Stratejik girişimcilik kombinasyonların en güçlüsüdür (Keyhani, 2023: 461-463). Stratejik girişimcilik kavramını daha iyi anlamak için stratejik ve girişimci mantığın bir sentezi olarak stratejik girişimcilik mantığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Stratejik ve girişimci mantığın bir sentezi olarak stratejik girişimcilik mantığı

	Girişimcilik Olmadan Stratejinin Mantığı	Stratejisiz Girişimciliğin Mantığı	Stratejik Girişimciliğin Mantığı
Ana hedef	Rekabet avantajı	Yeni değer yaratmak	Kendi kendini idame ettiren değer yaratan sistemler oluşturmak
Denge yaklaşımı	Denge	Dengesizlik	Hem denge hem de değişen derecelerde dengesizlik
Değişime yaklaşım ve zaman	Kararlı yapısal koşullar	Zaman içinde dinamik değişim	İstikrarlı modellerin ve değişen derecelerde değişimin bir karışımı
Avantajın sürdürülebilirliğine yaklaşım	Avantaj sürdürülebilir	Avantaj geçici	Avantaj süreklilik veya geçicilik sürekliliği
Bir eylem kılavuzu olarak avantaja yaklaşım	Mevcut avantajdan yararlanmaya odaklanma	Avantaj dikkate alınmadan yeni değer yaratmaya odaklanma	Mevcut avantajlardan yararlanma ile yeni fırsatların peşinden gitme arasındaki kaynak tahsisine

			rehberlik etme
Dezavantaj yaklaşımı	Yapılar kararlı kabul edildiğinden dezavantajın üstesinden gelememe	Dezavantajın üstesinden gelememe veya avantaja dönüşürebilme	Dezavantajın üstesinden gelememe veya avantaja dönüşürebilme, ancak bu stratejide dikkate alınması gereken sınırlayıcı bir faktördür
Eyleme karşı yapıya yaklaşım	Yapıya odaklanma	Eyleme ve yaratıcılığa odaklanma	Eylem yapısı dinamiklerine odaklanma
Yapıya göre eylem yaklaşım	Yapı veya kısıtlamalarla belirlenen eylem otomatik	Yapı veya kısıtlamalardan bağımsız eylem	Yapı tarafından sağlanan ve kısıtlanan ve aynı zamanda yapıyı yeniden şekillendiren eylem
Rekabet yaklaşımı	Stratejide ana veya tek konu olarak rekabete odaklanma	Rekabet alakasız çoğunlukla	Rekabet, stratejide dikkate alınması gereken bir faktör ancak bazen önemli, bazen önemsiz
Belirsizliğe yaklaşım	Öngörülebilirlik	Belirsizlik	Çeşitli belirsizliklerle birlikte öngörülebilir modellerin bir karışımı
Fırsata yaklaşım	Pazar kusurlarının yapısı tarafından nesnel olarak belirlenen fırsatlar	Yeni fırsatlar, mevcut yapısal koşullardan bağımsız olarak her zaman subjektif olarak yaratılabilir	Avantaj ve dezavantaj yapılarının sağladığı ve sınırladığı şekillerde yeni fırsatlar yaratılabilir
Öznelliğe yaklaşım ve fırsatların değerlendirilmesi	Avantaj ve dezavantaj yapılar, herhangi bir rekabetçi pozisyonun değerini belirlemede	Öznel yaratıcılık ve hayal gücü yeni fırsatlar yaratılmakta	Girişimcilerin subjektif yaratıcılığı ve hayal gücü yeni fırsatlar yaratabilir ve girişimcilerin subjektif yargısı avantaj ve dezavantaj yaratabilmekte

Kaynak: Keyhani, 2023: 462

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi stratejinin ana hedefi rekabet avantajı elde etmek, girişimciliğin ana hedefi yeni değer ve fırsatlar yaratmak, stratejik girişimciliğin ana hedefi ise kendi kendini idame ettiren değer yaratan sistemler oluşturmaktır. Stratejik girişimcilik rekabet avantajı elde etmeyi ve fırsat yaratmayı barındıran çatı bir kavramdır.

Son yıllarda pek çok çalışmaya konu olan stratejik girişimcilik kavramı, firmaların eşzamanlı fırsat elde etme ve avantaj arama faaliyetleri yoluyla üstün performans arayışını ifade etmektedir (Ketchen vd., 2007: 371). Stratejik girişimcilik, girişimci bir düşünce tarzı ile stratejik bir faaliyeti ve stratejik bakış açısıyla girişimci bir faaliyeti yerine getirmek olarak da tanımlanmaktadır (Schindehutte ve Morris, 2009: 267). Bir başka ifadeyle stratejik girişimcilik, girişimcilik faaliyetlerinin ve stratejik düşünce perspektifinin bir arada düşünülmesidir (Hitt vd., 2001: 480).

Stratejik yönetimin ve girişimciliğin ortak çalışma alanları olan stratejik girişimcilik; örgütsel öğrenme, network, inovasyon, uluslararasılaşma, büyüme, yönetişimin ve üst yönetim dengeli bir şekilde bütünleştirilmesidir. Stratejik girişimciliği oluşturan bu ortak alanlar, stratejik yönetim açısından sürdürülebilir rekabet avantajı kazandırmakta ve girişimcilik açısından yeni fırsatlar yaratmaktadır (Luke, 2009: 31).

Yeni bir iş kavramı olarak stratejik girişimcilik, küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet avantajı yaratmasını sağlayan benzersiz ve farklı bir felsefedir (Luu, 2023: 696). Stratejik yenileme, ürün, süreç ve iş modeli inovasyonlarına odaklanan stratejik girişimcilik, yeni işlerin eklenmesini gerektirmeyen daha geniş bir girişimcilik çabalarını yansıtmaktadır (Kuratko ve Audretsch, 2013: 325).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ulusal literatürde yer alan stratejik girişimcilik araştırmalarını sistematik olarak incelemektir. Yapılan bu sistematik araştırma ile ulusal literatürde stratejik girişimciliğe ilişkin genel durum belirlenerek yeni yapılacak araştırmalara yol göstermek amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

- Araştırmaya konu olan çalışmaların amaçları ve sonuçları nelerdir?
- Araştırmaya konu olan çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Araştırmaya konu olan çalışmalar hangi çalışma grupları üzerinde yapılmıştır?
- Araştırmaya konu olan çalışmaların doküman türleri nelerdir?
- Araştırmaya konu olan çalışmalara ilişkin yayın yapan dergiler hangileridir?

Yöntem

Araştırmada sistematik inceleme yapılmıştır. Sistematik incelemenin amacı, stratejik girişimcilik üzerine araştırma alanını yapılandırmak, ortaya çıkan temaları belirlemek, en önemli boşlukları işaret etmek ve böylece teori geliştirmeye katkıda bulunmaktır. Sistematik bir gözden geçirme, hem nicel, bibliyografik bir analizi hem de daha nitel bir tematik analizi içermektedir (Tranfield vd., 2003:212).

Bu bağlamda “Stratejik girişimcilik” kavramı ile ilgili ulusal yazında hangi çalışmalar yapılmıştır?” sorusu temel alınarak ilgili ulusal literatürde stratejik girişimcilik kavramını ele alan çalışmalar üzerinde sistematik bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca Türkiye adresli yayınların uluslar arası literatürde yerini belirlemek amaçlı uluslar arası veri tabanlarında da araştırma yapılmıştır.

Literatür Tarama Basamakları

Stratejik girişimcilik kavramına ilişkin veri tabanları incelenmiştir. Çalışmalar TR Dizin, DergiPark, Google Akademi ve YÖK Tez Merkezi veri tabanlarından alınmıştır. Stratejik girişimcilik kavramı başlıkta yer alacak şekilde taramalar gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaların Seçilmesi

Sistematik inceleme TR Dizin, DergiPark, Google Akademi ve YÖK Tez Merkezi veri tabanlarında gerçekleştirilerek “stratejik girişimcilik” kavramı araştırılmıştır. TR Dizin 2, YÖK Tez Merkezi 3, DergiPark 3, Google Akademi 14 olmak üzere toplam 22 çalışmaya ulaşılmıştır. Ayrıca uluslar arası literatürde Türkiye adresli çalışmaların konumunu belirlemek için Web of Science, Scopus veri tabanlarında “strategic entrepreneurship” kelimesi araştırılmıştır. Web of Science 286, Scopus 343 çalışmaya erişilmiştir. WOS’da 76 çalışma ile en çok ABD ilk sırada iken Türkiye adresli yayın bulunmadığı görülmüştür. Scopus’da ise 90 çalışma ile ABD en çok yayın veren ülke iken çalışmaların sadece 4 tanesi Türkiye adresli olduğu görülmüştür.

Ulaşılan çalışmaların incelenmesi sonucu 10 çalışma yenilendiği tespit edilmiş ve bu çalışmalar inceleme dışı bırakılmıştır. Konuya uygun kriterleri sağladığı görülen 12 çalışmanın tam metinleri üzerinde sistematik inceleme yapılmıştır.

Veri Çıkarma

Literatür taraması sonucunda elde edilen kaynaklar tasnif edildikten sonra her bir çalışmaya ait özelliklere (Amaç, Sonuç, Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı, Doküman Türü, Çalışma Grubu, Yayın Yapan Dergiler) ilişkin veriler toplanmıştır.

Bulgular

Bu çalışma ulusal literatürdeki stratejik girişimcilik kavramını ele alan çalışmalara ilişkin sistematik bir inceleme yapmak amacıyla yürütülmüştür. 2010-2023 yılları arasındaki 12 çalışma araştırma konusu olmuştur. Araştırma konusu olan çalışmalar makale, tez ve konferans tam bildiri çalışmalarından oluşmaktadır. Araştırma amacı ve elde edilen sonuç kriterlerine göre incelenen çalışmalarda ulaşılan bulgular aşağıdaki tabloda özet olarak sunulmuştur.

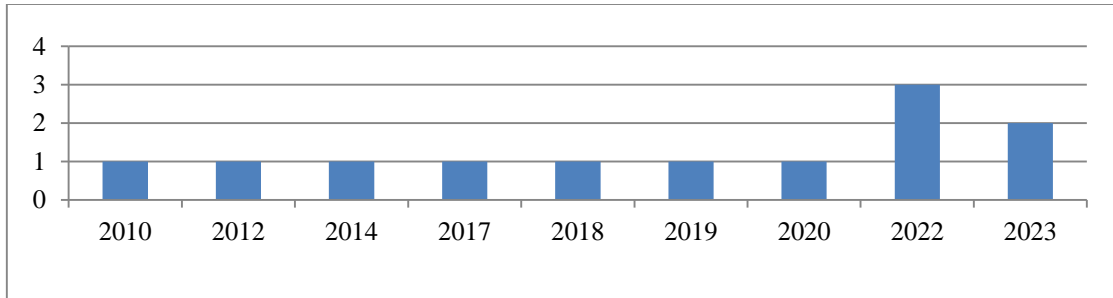
Tablo 2: Araştırmaya konu olan çalışmaların amaçları ve sonuçları

Yazar/ Yazarlar	Çalışmanın Amacı	Sonuçlar
Altuntaş (2010)	İstanbul menkul kıymetler borsası (İMKB) ulusal – 100 endeksi'nde işlem gören işletmeler üzerinde test etmek ve küresel rakipleri karşısında Türk işletmelerine rekabet avantajı elde etmeye yönelik önerilerde bulunmak.	Model, fırsatların ayırt edilmesi, stratejik yenilikçilik, stratejik kaynak yönetimi, stratejik girişimcilik iklimi, büyüme, örgütsel öğrenme, ortalama piyasa değeri boyut ve değişkenlerin birbirleriyle ilişki içerisinde olduğunu ortaya koymuştur.
Yılmaz ve Görmüş (2012)	Stratejik girişimcilik, örgütsel öğrenme ve algılanan örgütsel destek arasındaki ilişkiyi belirlemek.	Stratejik girişimciliği oluşturan girişimcilik kültürü, girişimci akıl seti, girişimci liderlik ve kaynakların stratejik yönetimi boyutlarının, örgütsel öğrenme ve algılanan örgütsel destek değişkenleri ile arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür.
Çaylan (2014)	Stratejik girişimcilik araştırmasının genel bir tablosunu ortaya koymak.	Stratejik girişimcilik alanında yapılan araştırmaların rekabet, ekonomi, stratejik yönetim gibi bilim alanlarının yanında kaynaklara dayalı yaklaşım, inovasyon, örgütsel öğrenme ve örgütsel davranış konularından da etkilendiği tespit edilmiştir.
Karaca (2017)	Neo-FFİ kişilik envanteri aracılığıyla stratejik girişimcilerin kişilik özelliklerini tespit etmek.	Bireylerin uyumluluk ve yeni deneyime açıklık kişilik özelliği stratejik girişimcilik düzeyini etkilediği ortaya konmuştur.
Türkmen ve Yılmaz (2017)	Stratejik girişimcilik uygulamalarının bilgi yönetimi performansına etkisinin belirlemek.	Bilgi yönetimi performansı ile stratejik girişimcilik arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.
Ersarı (2018)	Yöneticilerin gösterdikleri girişimci düşünme biçimleri, girişimci liderlik, ve işletme performansı arasındaki ilişkide farklılaştırma stratejileri ve maliyet liderliğinin aracı rolünü incelemek.	Girişimci liderlik ve işletme performansı arasındaki ilişkide farklılaştırma stratejisinin kısmi aracı etkisi olduğu belirlenirken; maliyet liderliğinin aracı etkisi olmadığı belirlenmiştir.
Etesamına (2020)	Stratejik girişimcilik kavramı, boyutları ve günümüzde işletmeler için önemini teorik olarak açıklamak.	Stratejik girişimcilik fırsatları yakalayıp ve iyi bir şekilde değerlendirilmesiyle işletmeye kaliteli hizmet, ürün hataları azaltma veya ortadan kaldırma, rekabet üstünlüğü kazanma ve karlılık açılarından olumlu katkılarda bulunduğu tespit edilmiştir.
Yüceo ve Can (2022)	Stratejik girişimcilik ile ilgili yayınları ve bu yayınlar arasındaki ilişkileri bibliyometrik olarak analiz yapmak.	İşletme ve yönetim alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların büyük bir kısmının tek analiz yöntemi kullanılarak ele alındığı tespit edilmiştir.
Hayırlı (2022)	Stratejik girişimcilik uygulamalarının bilgi yönetimi performansına etkilerini tespit etmek.	Stratejik girişimciliğin bilgi yönetimi performansı ve alt boyutlarında pozitif yönde anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir.
Koyuncuoğlu ve Tekin (2022)	Yükseköğretimde stratejik girişimcilik düşüncesi ile ilgili yapılan çalışmaları gözden geçirmeyi ve stratejik girişimcilik	Stratejik girişimci-ampirik temellere dayalı olarak ortaya konan nöral yönelim modeli araştırma literatür ile uyumludur.

	ile girişimcilik anlayışı hakkında var olan bilgiler ortaya koymak.	
Atay ve Savaşkan (2023)	Trabzon ilinin marka değeri taşıyan kent özelliklerine sahip olabilmesi için stratejik girişimciliğinin rolü kentin somut ve soyut değerlerin araştırmak.	Trabzon kentin stratejik girişimciliğinin rolü açısından taşıdığı anlam tespit edilmiştir.
Akarsu (2023)	Stratejik girişimcilik yapısının ortaya çıkışı, girişimcilik ve strateji teorisindeki gelişmeler hakkında bir alan yazın taraması sağlamak.	Stratejik girişimcilik olgusu etkileyebilme potansiyeli olan değişkenler, girişimcilik yönelimi boyutları (faktörleri) odağa alınarak değer ve servet yaratmayı açıklamayı amaçlayan bir çerçeve çizilmiştir.

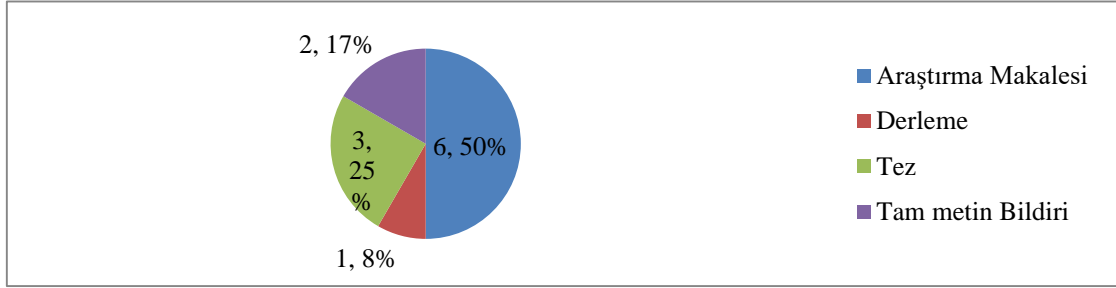
Öne çıkan bulgulara göre, 2 makalede araştırma amacı stratejik girişimcilik kavramı ile ilgili yayınların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmek oluştururken, 2 makalenin amacını ise işletmelerin stratejik girişimcilik uygulamalarını tespit etmek oluşturmaktadır. 4 çalışmada teorik olarak stratejik girişimciliği çeşit yönleriyle incelemek amaçlanmıştır. 4 çalışma amacını ise stratejik girişimciliğinin başka kavramlarla ilişkisini ortaya koymak oluşturmaktadır. Ayrıca yukarıdaki tablo incelendiğinde çalışmaların amaç ile sonuçların uyumlu olduğu görülmektedir. Yayın sayılarının yıllara göre dağılımına ilişkin bulgular aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 1: Yayın sayılarının yıllara göre dağılımı

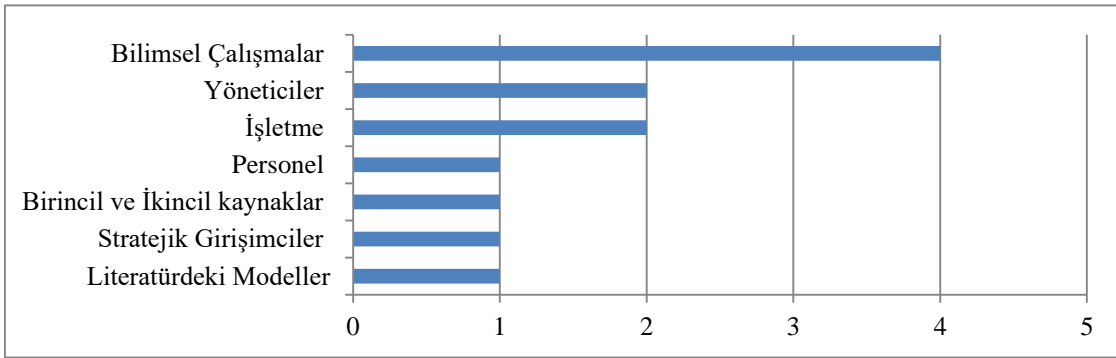
Çalışmalarının yürütüldüğü yıllar incelendiğinde 1 tane doktora tezi 2010 yılında (Altuntas, 2010), 1 adet araştırma makalesi 2012 yılında (Yılmaz ve Görmüş, 2012), 2014 yılında (Çaylan, 2014) ve 2017 yılında (Karaca, 2017) birer adet araştırma makalesi yayımlanmıştır. 2018 yılında 1 tane doktora tezi (Ersarı, 2018), 2019 yılında 1 tane araştırma makalesi (Türkmen ve Yılmaz 2019) 2020 yılında bir tane tam metin bildiri (Etesaminia, 2020) tam metin bildiri tespit edilmiştir. 2022 yılında 1 adet yüksek lisan tezi (Hayırlı, 2022), 1 adet tam metin bildiri (Yüceol ve Can, 2022), 1 adet araştırma makalesine (Koyuncuoğlu ve Tekin, 2022) ulaşılmıştır. 2023 yılında ise 1 adet derleme (Akarsu, 2023), bir adet araştırma makalesine (Atay ve Savaşkan 2023) ulaşılmıştır. İnceleme sonucunda çalışma türü göz önünde bulundurulmaksızın 2022 yılında stratejik girişimcilik kavramına ilginin arttığı söylenebilir.

Şekil 2: Araştırmaya konu olan çalışmaların doküman türleri

Bu çalışmaların 1 tanesi derleme (Akarsu, 2023), 2 tanesi tam metin bildiri (Etesaminia, 2020; Yüceol ve Can, 2022), 1 yüksek lisans (Hayırlı, 2022) 2 si doktora tezi (Altuntas, 2010; Ersarı, 2018) olmak üzere toplam 3 tez ve 6 tanesi araştırma makalesidir (Yılmaz ve Görmüş 2012; Çaylan, 2014; Karaca, 2017; Türkmen ve Yılmaz, 2019; Koyuncuoğlu ve Tekin, 2022; Atay ve Savaşkan, 2023).

Şekil 3: Çalışmalara ilişkin çalışma grupları

Gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin çalışma grupları incelendiğinde, 4 çalışmanın bilimsel çalışmalarla (Çaylan, 2014; Etesaminia, 2020; Yüceol ve Can, 2022; Akarsu, 2023), 2 çalışmanın yöneticilerle (Ersarı, 2018; Türkmen ve Yılmaz, 2019), 2 çalışmanın işletmelerle (Altuntas, 2010; Hayırlı, 2022), 1 çalışmanın personellerle (Yılmaz ve Görmüş 2012), 1 çalışmanın birincil ve ikincil kaynaklarla (Atay ve Savaşkan 2023), 1 çalışmanın stratejik girişimcilerle (Karaca, 2017) ve 1 çalışmanın literatürdeki modellerle (Koyuncuoğlu ve Tekin, 2022) gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 3: Çalışmalara ilişkin yayın yapan dergiler

Sıra	Yayın Yapan Dergiler	Yayın Sayısı
1	Yaşar Üniversitesi E-Dergisi	2
2	Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi	1
3	Örgütsel Davranış Araştırmaları Dergisi	1
4	Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi	1
5	Yükseköğretim Dergisi	1
6	Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	1

2010-2023 yılları arası 1'i derleme, 2'si tam metin bildiri, 3 tez, 6'si araştırma makalesidir. Stratejik girişimcilik konusunda yazılan 7 adet makalenin yayınlandıkları dergiler incelenmiş ve makalelerin yer aldığı dergiler yukarıdaki tabloda yer verilmiştir. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi konuyla ilgili 2 adet makalenin yer aldığı diğer 5 dergide ise birer makale yer aldığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

2000’li yılların başında gündeme gelen stratejik girişimcilik hem stratejik bakış açısını hem de girişimcilik bakış açısını barındıran bir çatı kavramdır. Başka bir ifadeyle stratejik girişimcilik, girişimcilik ve strateji kavramlarını aynı çatı altında birleştirerek bu iki kavramın ötesine geçmektedir. Stratejik girişimcilik kavramı girişimcilik boyutu bağlamında fırsat elde etmeyi ve strateji boyutu bağlamında rekabet avantajı kazanmayı içermektedir.

Bu çalışma, ulusal literatürde stratejik girişimcilik kavramının nasıl bir gelişim gösterdiğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ulusal literatür incelendiğinde girişimcilik ve strateji kavramlarını bir çatı altında toplayan stratejik girişimcilik kavramı yeterince ele alınmadığı görülmüştür. Ancak konu ile ilgili 2022 yılında çalışmaların yoğunluk kazanmaya başladığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda çalışmaların yarısı araştırma makalesi olduğu ve % 30’unun bilimsel çalışmaları inceledikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmanın Türkiye’de stratejik girişimcilik konusundaki literatürdeki eksiklerin belirlenmesi ve yeni araştırmalara yol göstermesi beklenmektedir.

Ayrıca uluslar arası literatürde Türkiye adresli çalışmaların konumunu belirlemek için Web of Science, Scopus veri tabanlarında araştırma yapılmıştır. Scopus 343, Web of Science 286 çalışmaya ulaşılmıştır. Scopus’da 90 çalışma ile ABD en çok yayın veren ülke iken çalışmaların sadece 4 tanesi Türkiye adresli olduğu görülmüştür. WOS’da ise 76 çalışma ile en çok ABD ilk sırada iken Türkiye adresli yayın bulunmadığı görülmüştür. Uluslar arası literatürde de Türkiye adresli çalışmaların yeterince ele alınmadığını göstermiştir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, O. (2023). Stratejik girişimciliğin temelleri. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 58-77.
- Altuntaş, G. (2010). Girişimcilik ve stratejik yönetim ilişkisi: bir stratejik girişimcilik modeli ve İMKB Ulusal-100 Endeksi’nde işlem gören işletmeler üzerinde testi. (Yayımlanmamış doktora tezi) İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Atay, Ö. ve Savaşkan, E. (2023). Marka kent yaratmada stratejik girişimciliğin rolü . Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16 (1), 96-118 .
- Çaylan, D. (2014). Stratejik girişimcilik alanına ilişkin bibliyometrik bir değerlendirme. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*. 3(2), 61-80.
- Doğan, N. (2015). The intersection of entrepreneurship and strategic management: strategic entrepreneurship. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 195, 1288-1294.
- Ersarı, G. (2018). Stratejik girişimcilik: girişimci düşünme biçimi ve girişimci liderliğin işletme performansına etkisinde rekabet stratejilerinin rolü. (Yayımlanmamış doktora tezi) Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Etesaminia, S. (2020). İşletmelerde stratejik girişimcilik: rekabet üstünlüğü sağlama. *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Eğitim Bilimleri Sempozyumu Tam Metin Kitabı*, (ss.1-12) İstanbul.
- Hayırlı, T. (2022). Stratejik girişimcilik uygulamalarının bilgi yönetimi performansına etkilerini belirlemeye, yönelik malatya osb’lerinde bir araştırma. (Yayımlanmamış doktora tezi) İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., Camp, S. M. ve Sexton, D. L. (2001). Strategic entrepreneurship: entrepreneurial strategies for wealth creation. *Strategic Management Journal*, 22(6-7), 479-491.
- Ireland, R. D., Hitt, M. A. ve Sirmon, D. G. (2003). A model of strategic entrepreneurship: the construct and its dimensions. *Journal Of Management*, 29(6), 963-989.
- Karaca, M. (2017). Stratejik girişimcilerin kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik bir araştırma: NEO – FFI kişilik envanteri uygulaması. *Örgütsel Davranış Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 1-19.

- Ketchen Jr, D. J., Ireland, R. D. ve Snow, C. C. (2007). Strategic entrepreneurship, collaborative innovation, and wealth creation. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 1(3-4), 371-385.
- Keyhani, M. (2023). The logic of strategic entrepreneurship. *Strategic Organization*, 21(2), 460-475.
- Koyuncuoğlu, Ö. ve Tekin, M. (2022). Strategic entrepreneurial orientation in higher education: a comparative analysis. *Yükseköğretim Dergisi*, 12 (1), 10-23 .
- Kuratko, D.F. ve Audretsch, D.B. (2013). Clarifying the domains of corporate entrepreneurship, *International Entrepreneurship And Management Journal*, 9(3), 323-335.
- Luke, B. (2009). Strategic entrepreneurship in new zealand's state-owned enterprises: underlying elements and financial implications (Yayımlanmamış doktora tezi), Auckland University of Technology.
- Luu, T. D. (2023). Fostering strategic entrepreneurship of smes: the role of organisational change forces. *Management Decision*, 61(3), 695-719.
- Schindehutte, M. ve Morris, M. H. (2009). Advancing strategic entrepreneurship research: the role of complexity science in shifting the paradigm. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(1), 241-276.
- Schröder, K., Tiberius, V., Bouncken, R. B. ve Kraus, S. (2021). Strategic entrepreneurship: mapping a research field. *International Journal Of Entrepreneurial Behavior & Research*, 27(3), 753-776.
- Tranfield, D., Denyer, D. ve Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal Of Management*, 14(3), 207-222.
- Türkmen, İ. ve Yılmaz, H. (2019). Stratejik girişimcilik ve bilgi yönetimi performansı arasındaki ilişki: bilişim 500 şirketlerinde bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 14 (53), 1-12.
- Yılmaz, H. ve Görmüş, A. Ş. (2012). Stratejik girişimciliğin, algılanan örgütsel destek ve örgütsel öğrenme üzerine etkilerinin araştırılması: tekstil sektöründe ampirik bir çalışma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 7 (26), 4483-4504 .
- Yüceol, N. ve Can, E. (2022). Stratejik girişimcilik kavramının web of science veri tabanına dayalı bibliyometrik ağ analizi. 6 Th International Congress Of Eurasian Social Sciences Congress E-Book (ss.681-700).